

Rozpoznání dyslexie: Průvodce pro učitele i rodiče

Průvodce, jak pomoci studentům

**Toto je
uvnitř:**

**Dyslexie - co
dělat a nedělat**

pro optimální
učební prostředí

**Seznam příznaků
dyslexie**

abychom věděli,
kdy doporučit studenta
pro screening dyslexie

**5 způsobů,
jak může
technologie pomoci**

studentům s dyslexií
dosáhnout jejich
potenciálu

Výukový průvodce
založený na poznatcích
neurovědy

Presentováno kým:

DYSLEXIE - CO DĚLAT A

CO NE

Co nedělat:

Věděli jste, že dyslexie není problémem vidění? Je to především sluchová porucha se slabostmi, které se objevují konkrétně ve fonologickém zpracování.

V USA má asi 1 z 10 lidí a 8 z 10 studentů, kteří mají problémy se čtením, nějakou formu dyslexie. To znamená, že všichni pedagogové by měli být připraveni na to, že mohou mít ve svých třídách žáky s dyslexií, od mateřské školy až po střední školu.

Zde je seznam toho, **co v souvislosti s dyslexií dělat a naopak nedělat**, aby se vaše škola stala optimálním studijním prostředím pro studenty se známkami dyslexie.

- **Předpokládat, že byli identifikováni studenti s dyslexií.** Dyslexie se liší typem a závažností a mnoho studentů není oficiálně diagnostikováno až do své dospělosti. Zacházejte s jakýmkoli problémovým čtenářem, jako by jejich problémy byly neurologicky založeny, tak jako je to u dyslexie.
- **Říkat problémovým studentům, "aby to prostě vyslovili."** Jednou z charakteristik dyslexie je neschopnost sladit zvuky s písmeny. Takže dekodování nebo vyslovení psaného slova je přesně to, co někdo s dyslexií nedokáže udělat.
- **Zacházet se studenty jako s neinteligentními nebo línými.** Dyslexie nesouvisí s inteligencí nebo motivací. Vaši studenti jsou pravděpodobně chytrí a prostě se učí jinak než jejich vrstevníci. A poslední věc, kterou chce student slyšet, když se snaží o to nejlepší, je: aby se snažil víc.
- **Trestat studenty za rozdíly v učení.** Studenti s dyslexií nemusí umět dokončit svou práci rychle nebo porozumět všemu, co říkáte - tak by za ně neměli být trestáni.
- **Říkat studentům, že z toho vyrostou.** Dyslexie je celoživotní stav, ale klíčové dovednosti lze zlepšit. Studenti potřebují, abyste jejich problémy brali vážně a nabídli podporu, kterou potřebují k dosažení svého potenciálu.
- **Nechat studenta opakovat ročník bez potřebného řešení.** Opakování ročníku bez cíleného zásahu je definice šílenství: dělat to samé znovu a znovu a očekávat jiný výsledek.

Co dělat:

- **Nechat udělat studentovi screening a test na dyslexii.**
Správná náprava a léčba může následovat pouze po přesné diagnóze. Různé typy dyslexie budou vyžadovat plánování odlišné intervence.
- **Využívat přístupu k dyslexii "na základě silných stránek".**
Spíše než se dívat se na studenty s dyslexií pomocí modelu slabých stránek a toho, co jim nejde, snažte se rozpoznávat jejich silné stránky. Výzkum ukázal, že studenti s dyslexií jsou silní v prostorovém uvažování, vyprávěcím uvažování, empatii a v kritickém myšlení.
- **Povolit modifikovaná nebo alternativní hodnocení.**
Místo písemného projevu dejte možnost ústní recenze knihy nebo ústní test z pravopisu. Zahrňte také různé způsoby, jak odpovídat na testovací otázky, například kroužkování odpovědi nebo vytvoření hlasového záznamu, nikoli jen vyplňovat prázdná místa nebo možnosti krátkých odpovědí.
- **Neodebírat body za pravopisné chyby, pokud se nejedná o pravopisný test.**
Kvíz s porozuměním čtení hodnotí porozumění čtení, nikoli pravopis. Dejte studentům spravedlivou šanci prokázat to, jak se učí.
- **Nabídnout více času na úkoly a testy.**
Umožněte studentům, aby si vzali domů jako domácí úkol zadání, jež dostali ve třídě. Nabídněte více času, tiché místo nebo samostatnou místnost pro zkoušky. Nebo, abyste se vyhnuli stigmatizaci vyčlenění, dejte celé třídě více času na dokončení zkoušky a nechte studenty, kteří dokončí test dříve, aby pracovali na jiném úkolu.
- **Vytvářet příležitosti pro vícesmyslové učení.**
Procvičujte psaní pomocí tmelu, písku nebo korálek. Nechte studenty, aby provedli parodie nebo loutkové představení o zadaném čtení. Začleněte hudbu a aromaterapii do prostředí třídy.

5

způsobů, jak může technologie pomoci studentům s dyslexií

1

Software pro převod řeči na text

Při psaní úkolů mohou studenti použít nástroj pro rozpoznávání hlasu, který převádí mluvená slova na napsané věty na obrazovce. V aplikacích Microsoft Word®, iPad® a Google Translate je integrována tato funkce převodu hlasu na text.

2

Software převodu textu na řeč

Čtení všeho od knih po pracovní listy lze usnadnit převodem na zvukové soubory. NaturalReader je jedním z nástrojů, který umí číst nahlas soubory Microsoft Word, webové stránky, soubory PDF a e-mailly.

3

Inteligentní pera

LiveScribe™ SmartPen digitalizuje poznámky, které student zapisuje do poznámkového bloku, a zároveň nahrává přednášku. Později, když si student prohlíží své poznámky, může poslouchat, co bylo v tu chvíli řečeno.

4

Počítačové hry, které se zaměřují na fonologické zpracování

Protože dyslexie je primárně sluchová porucha, měli by studenti používat program, který posiluje fonologické zpracování.

Fast ForWord je program pro čtení a jazyky, který se v tomto přístupu osvědčil výzkumníky na Stanfordu, Harvardu, MIT a dalších. Přestože je program v angličtině, tak pomáhá dětem s dyslexií u nás i v jiných neanglicky mluvících zemích (a navíc se u toho děti ještě naučí anglicky...).

5

Kontrola pravopisu

Pro studenty s dyslexií jsou zvláště užitečné aplikace kontroly pravopisu. Jsou to například American WordSpeller™ a Typ-O HD. Při psaní perem na papír by však mohla být lepší kapesní kontrolor pravopisu, jako je Franklin Collins kontrolor pravopisu. (Mezinárodní asociace dyslexie doporučuje, aby děti začaly používat kontrolor pravopisu v páté třídě poté, co se naučily základní pravidla pravopisu.)

Kontrolní seznam příznaků dyslexie

Myslíte si, že jeden nebo více vašich studentů mohou mít nějakou formu dyslexie? Zjistit to může být obtížné, protože je to porucha spektra a vypadá trochu jinak na na každém jednotlivci.

Zde je kontrolní seznam symptomů dyslexie podle věku, které byste měli na dětech hledat, abyste se mohli rozhodnout, komu doporučit testování a ohodnocení dyslexie kvalifikovaným odborníkem.

Mateřská škola

- Nerozpoznávání rýmovacích vzorců (jako v říkankách mateřských škol)
- Problémy se zapamatováním nebo pojmenováním písmen, číslic a barev
- Nerozpoznávání písmen ve vlastním jméně
- Pozdní naučení se mluvit

Předškolák až 1. třída ZŠ

- Neporozumění tomu, že se slova rozpadají na zvuky
- Nespojování písmen se zvuky (to "m" zní jako "mmm")
- Vykazuje problémy s mluvením a výslovností
- Problémy s vyslovením slov
- Špatné použití písmenek v jednoduchých slovech (jako je "pes")

2. až 8. třída ZŠ

- Čtení pomalu a divně
- Nelibost nebo vyhýbání se čtení nahlas
- Zaměňování slov, která znějí podobně

9. třída ZŠ až SŠ

- Psaní slov s pravopisnými chybami, foneticky a nekonzistentně
- Vynechání krátkých slov a částí delších slov při hlasité četbě
- Problémy se zapamatováním si běžné zkratek, včetně slangů na sociálních médiích
- Lepší odpovídání na otázky porozumění textu, když je text přečten nahlas

Více příznaků zde:

<https://www.webmd.com/children/understanding-dyslexia-symptoms>

<https://www.healthline.com/health/dyslexia-symptoms-by-age>

<https://www.understood.org/en/learning-attention-issues/signs-symptoms/could-your-child-have/checklist-signs-of-dyslexia-at-different-ages>

ZDROJE

Webinářové série učení na základě neurovědy

Sledujte živě a na vyžádání webináře o tématech jako je dyslexie, autismus, chudoba a trauma a další.

www.neuronlearning.com/blog

Mezinárodní asociace Dyslexie

Zjistěte více o dyslexii a najděte dostupné zdroje.

<https://dyslexiaida.org>

Demo programu Fast ForWord

Získejte okamžitý přístup k bezplatným interaktivním ukázkám programu Fast ForWord pro podporu čtení a anglického jazyka

www.scilearn.cz/demo

SciLearn Blog - česky

Přečtěte si blogové příspěvky týkající se dětí se speciálními potřebami a poruchami učení.

<https://scilearn.cz/category/specialni-potreby-anglictina/>

"The Science of Learning" Blog

Přečtěte si blogové příspěvky o vědě o mozku a učení. Podívejte se na tyto příspěvky: „5 mýtů o dyslexii“ a „Příliš mnoho dětí s dyslexií je pozadu: tady je proč.“

<https://www.scilearn.com/blog>

Proces IEP pro dyslexii

Dozvíte se, jaký by měl být proces individuálního vzdělávacího plánu (IEP) pro studenta s dyslexií.

<http://dyslexiahelp.umich.edu/parents/living-with-dyslexia/school/iep-process-everything-you-need-to-know>

Prameny, další zdroje:

<https://dyslexiaida.org>

<http://dyslexiahelp.umich.edu/>

<https://www.edutopia.org/blog/understanding-causes-dyslexia-effective-intervention-martha-burns>

<https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/dyslexia/>

<https://www.scilearn.com/blog/strengths-benefits-adhd-dyslexia>

<https://www.thoughtco.com/common-accommodations-students-with-dyslexia-3111001>

Sanfilippo, J., Ness, M., Petscher, Y., Rappaport, L., Zuckerman, B., & Gaab, N. (2019, September 20). Reintroducing Dyslexia: Early Identification and Implications for Pediatric Practice. <https://doi.org/10.31219/osf.io/z4ryh>

Najdete nás na:

www.neuronlearning.com

[@Neuron Learning](https://twitter.com/NeuronLearning)

[Neuron Learning](https://www.facebook.com/NeuronLearning)

[Neuron Learning](https://www.linkedin.com/company/NeuronLearning)